

بررسی میزان رضایت کاربران از کمیت و کیفیت پارک مهرگان شهر تهران در راستای افزایش کیفیت زندگی^۱

سیده سیما محسنی مقدم^۲

نسیم صحرایی نژاد^{۳*}

n.sahraienejad@gmail.com

سید حسین موسوی فاطمی^۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۷/۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۲/۲۸

چکیده

زمینه و هدف: فضاهای سبز شهری یکی از ابزارهای دستیابی به توسعه پایدار و افزایش کیفیت زندگی شهروندان است که به طورعمومی در دسترس همه افراد قرار خواهد گرفت. از سوی دیگر مطالعات اطلس کیفیت زندگی در شهر تهران، نشان می دهد که منطقه ۱ با سرانه فضای سبز ۳۳/۸۵ مترمربع در رتبه چهاردهم رضایتمندی شهروندان قرار دارد. در حالیکه سرانه فضای سبز این منطقه در رتبه سوم، میان سایر مناطق قرار دارد. این مطالعات نشان می دهد که میزان تاثیر گذاری کمیت و کیفیت فضاهای سبز شهری بر رضایتمندی افراد از این فضاها بسیار کم است. بنابراین هدف از انجام این تحقیق شناخت و بررسی ارتباط میان کمیت و کیفیت فضای سبز و تاثیرگذاری هر یک بر رضایتمندی کاربران از فضاهای سبز شهری است.

روش بررسی: در این مطالعه داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری شده است، جامعه آماری کاربران پارک می باشند، روش نمونه گیری هم به صورت تصادفی و با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۴ نفر محاسبه شد و در نهایت با استفاده از نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. برای بررسی پایایی پرسشنامه، از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شده که ضریب کل برابر با ۰/۸۹۱ می باشد. آزمون‌های آماری مورد استفاده در تحقیق شامل آنالیز توصیفی، استنباطی و آزمون تی تک نمونه ای هستند. این تحقیق شامل سه متغیر اصلی (کیفیت، کمیت، رضایتمندی) خواهد بود. متغیر کیفیت شامل (نفوذپذیری، گوناگونی، خوانایی، انعطاف پذیری، تناسبات بصری، غنای حسی و رنگ تعلق) و متغیر کمیت شامل (وسعت پارک، تراکم پوشش گیاهی، مبلمان و ...) است.

۱- این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول با عنوان "باز طراحی پایدار پارک مهرگان در منطقه ۱ شهر تهران براساس میزان تاثیرگذاری کمیت و کیفیت فضای سبز بر رضایتمندی کاربران" با راهنمایی نویسنده دوم و مشاوره نویسنده سوم در دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران است.

۲- دانش آموخته کارشناسی ارشد، گروه مهندسی محیط زیست دانشگاه آزاد اسلامی علوم و تحقیقات، تهران، ایران.

۳- استادیار، گروه مهندسی محیط زیست، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران. * (مسئول مکاتبات)

یافته ها: براساس تحلیل آماری میزان اهمیت کیفیت پارک های شهری در رضایتمندی برابر ۴/۱۴ ، میزان اهمیت کمیت پارک های شهری در رضایتمندی برابر ۴/۱۲ و میانگین رضایتمندی از پارک مهرگان برابر ۲/۸ است که نشان دهنده میزان پائین رضایتمندی از پارک مهرگان است.

بحث و نتیجه گیری: نتایج این تحقیق نشان می دهد که برای احداث فضاهای سبز شهری علاوه بر سرانه فضای سبز، کیفیت آن هم بر افزایش رضایتمندی افراد بسیار مهم و حائز اهمیت است و هر دو این عوامل در کنارهم موجب افزایش مطلوبیت فضاهای سبز و ارتقاء کیفیت زندگی شهروندان خواهد شد.

واژه های کلیدی: پارک شهری، رضایتمندی، کیفیت فضای سبز، کمیت فضای سبز، کیفیت زندگی، شهروندان.

Investigating the Level of User Satisfaction with the Quantity and Quality of Mehregan Park's in Tehran in order to Increase the Quality of Life¹

Seyede Sima Mohseni Moghaddam²

Nasim Sahraei Nejad^{3*}

n.sahraienejad@gmail.com

Hossein Mousavi Fatemi³

Admission Date: September 25, 2024

Date Received: May 17, 2024

Abstract

Background and Objective: Urban green spaces are one of the means of achieving sustainable development and increasing the quality of life of citizens, which will be generally available to all people. On the other hand, the studies of quality of life in Tehran show that district 1 with 33.85 square meters of green space per capita ranks fourteenth in terms of citizen satisfaction. While per capita green space in this region ranks third among other regions. These studies show that the quantity and quality of urban green spaces influence people's satisfaction with urban green spaces very little. Therefore, the purpose of this research is to know and investigate the relationship between the quantity and quality of green spaces and the impact of each on the satisfaction of users of urban green spaces.

Material and Methodology: In this study, the data was collected using a questionnaire, the statistical population is park users, the sampling method was random and using Cochran's formula, 384 people were calculated and finally, they were analyzed using SPSS software. To check the reliability of the questionnaire, Cronbach's alpha test was used, and the total coefficient is equal to 0.891. The statistical tests used in the research include descriptive analysis, inferential analysis and sample t-test. This research will include three main variables (quality, quantity, satisfaction). The quality variable includes (permeability, diversity, legibility, flexibility, visual proportions, sensory richness and color belonging) and the quantity variable includes (park size, density of vegetation, furniture, etc.).

Findings: Based on the statistical analysis, the importance of the quality of urban parks in satisfaction is 4.14, the importance of the quantity of urban parks in satisfaction is 4.12, and the average satisfaction with Mehregan Park is 2.8, which indicates that satisfaction with Mehregan Park is in low level.

Discussion and conclusion: The results of this research show that for the construction of urban green spaces, in addition to per capita green space, its quality is also very important for increasing people's satisfaction. All these factors will create a proper green space and improve the citizen's quality of life.

Keywords: Urban Park, Satisfaction, Quality of Geen Space, Quantity of Green Space, Quality of Life, Citizens.

1- This Paper is taken from the master theses of the first author entitled "Sustainable Redesign of Mehregan Park in District 1 of Tehran, based on the Impact of Quantity and Quality of Green Space on User Satisfaction" with supervisory of the second author and the advice of the third author.

2- M.Sc. Environmental Design, Department of Environmental Engineering, Azad University, Science and Research Branch, Tehran, Iran

3- Assistant Professor, Department of Environmental Engineering, Azad University, Science and Research Branch, Tehran, Iran. *(Corresponding Authur)

مقدمه

پارک‌ها یا فضاهای سبز شهری علاوه بر سرانه فضای سبز، کیفیت آن از لحاظ اکولوژیکی، زیبایی شناختی، عملکردی، اجتماعی و فرهنگی حائز اهمیت است. و مجموعه این عوامل، موجب شکل گیری فضاهای سبز شهری مطلوب و افزایش کیفیت زندگی شهروندان می‌شود.

پارک مهرگان در ناحیه ۶ منطقه یک شهرداری تهران و با مساحت حدود ۱۴ هکتار قرار دارد و یکی از برجسته ترین پارک‌های این منطقه بوده که در سال ۱۳۸۸ تاسیس شده است. سرانه فضای سبز ناحیه شش منطقه یک حدود ۵۳/۲۳ مترمربع به ازای هر نفر است که این ناحیه در سطح شهر تهران دارای بالاترین سرانه فضای سبز بوده و تقریباً ۲ برابر استاندارد جهانی تعیین شده از سوی دپارتمان محیط زیست سازمان ملل متحد (۲۰ تا ۲۵ متر مربع برای هر نفر) است (<https://region.tehran.ir/>). از سوی دیگر، گستردگی فضاهای پارک و موقعیت قرارگیری آن ما بین خیابانهای کنگان، آبادان و علیزاده، موجب سهولت دسترسی به پارک از نقاط مختلف منطقه گردیده است که از نقاط قوت برجسته این پارک محسوب می‌گردد. کمیت فضای سبز این پارک نسبت به سایر پارک‌های منطقه نیز قابل توجه بوده و بیشترین وسعت فضای سبز را در میان سایر پارک‌های منطقه به خود اختصاص می‌دهد.

نکته ای که در این تحقیق اهمیت می‌یابد، آن است که وجود این سرانه قابل قبول و حتی فراتر از میزان استانداردهای جهانی، آیا موجب بروز کیفیت در فضاهای سبز شهری می‌گردد؟ و آیا این کمیت به تنهایی می‌تواند موجب افزایش رضایتمندی شهروندان از فضاهای سبز شهری باشد؟ این موارد، از سوالات اصلی این تحقیق بوده که تلاش می‌کند بر خلاف تصورات امروزی مدیران شهری مبنی بر افزایش صرف کمیت و سرانه فضاهای سبز شهری، به بررسی عوامل موثر بر کیفیت این فضاها و در نهایت افزایش رضایتمندی شهروندان از فضاهای سبز شهری بپردازد و بررسی کند که هر یک از این عوامل چه نقشی بر رضایتمندی افراد از فضاهای سبز شهری داشته که در نهایت بتواند موجب افزایش کیفیت زندگی آنان گردد.

پارک‌ها و فضای سبز شهری از مهمترین عوامل مؤثر در شکلهی پایداری اجتماعی و کیفیت فضاهای شهر محسوب می‌شوند که با گسترش و متراکم شدن بیش از پیش شهرها بر اهمیت آنها افزوده می‌شود. در واقع اهمیت فضاهای سبز و پارک‌های شهری تا آن جایی است که یکی از شاخص‌های توسعه یافتگی جوامع محسوب می‌شود و استقرار پارک‌های شهری از یک سو به جهت تأثیر مثبت بر کیفیت زندگی و رضایتمندی ساکنین و دستیابی به توسعه پایدار و از سوی دیگر به جهت ابعاد اقتصادی آن، ارزش بررسی گسترده را دارد.

در دهه‌های اخیر، درکشور ایران نیز، رشد سریع جمعیت (به ویژه جمعیت شهری) یکی از مشکلات اساسی است که موجب افزایش چالش‌ها و پیچیدگی‌ها در شهرهای مختلف گردیده است. از سوی دیگر روند توسعه شهرهای امروزی نیز منجر به بروز مشکلاتی در تخصیص کاربری زمین و عدم تعادل در پراکندگی امکانات و خدمات عمومی در سطح شهرها گردیده است. بنابراین برنامه ریزی برای فضاهای سبز شهری به منظور بهبود شرایط محیطی و پالایش هوا و همچنین برنامه ریزی فعالیت‌های مکمل، یکی از مسائل با اهمیت در مقیاس کلان شهرها محسوب می‌گردد.

براساس مطالعات صورت گرفته توسط شهرداری تهران توزیع سرانه فضای سبز در مناطق مختلف تهران بسیار متفاوت است. بگونه ای که بیشترین سرانه متعلق به منطقه ۲۲ (۵۹/۹۷ مترمربع) و کمترین سرانه متعلق به منطقه ده (۲/۵۸ مترمربع) بوده است. و این در حالی است که براساس اطلس کیفیت زندگی در شهر تهران، شهروندان مناطق ۲۲، ۵ و ۱۹ بیشتر از سایر مناطق، از فضای سبز محلی خود رضایت دارند و این در حالی است که منطقه یک با سرانه فضای سبز ۳۳/۸۵ مترمربع در رتبه چهاردهم رضایتمندی قرار دارد. در حالیکه سرانه فضای سبز منطقه یک در رتبه سوم در بین سایر مناطق است. براساس این تحقیقات، میزان رضایتمندی شهروندان از فضای سبز منطقه پنج با سرانه حدود ۱۴/۴۸ مترمربع در رتبه دوم قرار گرفته است.

نتایج این مطالعات نشان می‌دهد که ارتباط مستقیمی میان افزایش کمیت فضای سبز و کیفیت آن وجود ندارد و برای احداث

مروری بر مبانی نظری

پارک های شهری یکی از مهمترین پهنه های تامین کننده فضاهای سبز شهری هستند که در آن علاوه بر توجه به جنبه های زیبایی شناختی و ارتقاء کیفیت های زیستی در فضاهای شهری، موجب افزایش سلامت و بهداشت روانی شهروندان خواهد شد. پارک های شهری علاوه بر آن، دارای نقش اجتماعی، اقتصادی و اکولوژیکی هستند که مزایایی مانند درمان بیماریهای روحی، محیطی مطلوب برای پرورش کودکان، یکپارچگی اجتماعی و حفظ آسایش دارند و نیز شاخصی برای کیفیت فضای زندگی و توسعه ی جامعه محسوب می شوند. (۱)

کیفیت: کیفیت مفهومی دو وجهی است، یعنی مفهومی است روشن و واضح ولی در عین حال چند پهلو که در تمامی دانش ها و زمینه های مرتبط با زندگی انسان به کار رفته و مورد استفاده قرار گرفته شده است. بطور کلی مفهوم کیفیت، برای وصف درجه ی کمال اشیا و پدیده ها به کار برده می شود. (۲)

مجموعه خصوصیات یا صفات مشخص که باعث متمایز کردن یک شیء از اشیای دیگر شده، ما را قادر می سازد که در مورد برتری، مشابهت یا فروتری چیزی در مقایسه با چیزی دیگر قضاوت و حکم نماییم و از نظر زیباشناختی در مورد زیبا یا زشت بودن، خوب یا بد بودن، و از نظر عملکردی در مورد بهتر یا بدتر بودن و کارآمد یا ناکارآمد بودن آن قضاوت نماییم. مفهوم کیفیت مفهومی است نسبی، که واجد معنایی فراتر از معنای بدیهی و معمول آن است. در واقع منظور از کیفیت از طرفی خاصیت ها و ویژگی های اصلی یک چیز است، از طرف دیگر کیفیت، کلیت و سیستمی از جزء کیفیت هایی است که یک چیز را به وجود آورده اند. به طور خلاصه، می توان گفت کیفیت به آن ویژگی مشخص یک چیز یا پدیده اطلاق می شود که تاثیر عاطفی و عقلانی خاصی بر انسان می گذارد (۳)

امروزه کیفیت فضاهای شهری در شکل گیری تعاملات اجتماعی، تصویر ذهنی از شهر و ذهنیت بخشی به آن اهمیت بسزایی دارند. عوامل متعددی در شکل گیری مفهوم کیفیت نقش دارند که از مهمترین آنها می توان به پیکره بندی فضاهای شهری اشاره کرد.

پیکره بندی فضایی، روابط میان فضاهای شهری را سازمان داده و خود عاملی برای شکل دهی به متغیرهای کیفی مانند خوانایی و قابلیت دسترسی است. در ده های اخیر نظریه چیدمان فضا، چارچوب نظری و عملی را برای تحلیل پیکره بندی فضاهای شهری ارائه کرده است. پارکها یکی از انواع فضاهای شهری به شمار می روند که کیفیت فضایی، نقش مستقیمی در عملکرد و بازدهی اجتماعی آنها دارد. در این میان پارک های شهری به واسطه قرارگیری در مجاورت فضاهای با هم پیوندی و اتصال بالا از خوانایی و قابلیت دسترسی بالایی در فضای شهری برخوردارند. به نظر می رسد ارزیابی کیفیت فضایی و رابطه آن با کارکرد، می تواند نقش مؤثری در فرآیند برنامه ریزی و طراحی پارک های شهری داشته باشد. (۴)

کیفیت ، طراحی و نگهداری از عوامل مهمی در درک افراد از فضای سبز است و ممکن است در میزان تحقق منافع اجتماعی تأثیر بگذارد.

مطالعات نشان می دهد که فضای سبز با طراحی خوب و نگهداری مناسب می تواند به کاهش رفتار ضد اجتماعی کمک کند، در حالی که فضاهایی که ضعیف طراحی شده و یا نگهداری نمی شوند برعکس عمل می کنند. همچنین، شواهد نشان می دهد که مزایای فضای سبز به احساس ایمنی افراد و رفتار سایر کاربران بستگی دارد. به منظور بیشینه کردن پتانسیل همبستگی در فضای سبز، مکان، ساختار، فعالیت ها، تطبیق پذیری، نگهداری، امکانات و دسترسی آن باید مورد توجه قرار گیرد. (۵)

کیفیت فضای سبز را از طریق ۲ راه اصلی می توان سنجید: (۱) کیفیت اکولوژیکی، که سطح تنوع زیستی در منطقه را توصیف می کند. (۲) وضعیت مکان ها، به عنوان معیاری برای ارزیابی نحوه نگهداری سایت و امکاناتی که ارائه می دهد و آن را ایمن، جذاب و مورد استقبال بازدید کنندگان قرار می دهد. مطالعات نشان داده است که نگهداری ناکافی از مکان ها، مانند نامناسب بودن مسیرهای پیاده روی، تخریب ، زباله و مسائل مربوط به نظافت بر استفاده از پارک ها تأثیر منفی می گذارد. زیبایی شناسی، حس ایمنی و محیط اجتماعی موجود در یک سایت بر افرادی که می خواهند از آن استفاده کنند نقش اساسی دارد. (۶)

داوری و پیشبینی بر مبنای شناخت، بر پایه اطلاعات و تجربه‌ها بوده و در یک ساختار علت و معلولی، مقادیر استاندارد برای برنامه‌های کوتاه مدت تعیین و پیش‌بینی می‌گردد. موضوع سرانه یک پدیده صرفاً کالبدی و فنی به عنوان سهم تئوریک هر فرد از کاربری‌های شهری نبوده بلکه بیان کمی مجموعه سیاست‌ها، روش‌ها و الگوهایی است که برای تعیین انواع کاربری اراضی، تقسیم اراضی، توزیع فضایی فعالیت و منطقه بندی و تدوین استاندارد‌های کاربری بکار گرفته می‌شود. (۱۰) و (۱۱)

کمیت یا سرانه فضای سبز تنها برای آن نوع فضای سبزی به کار می‌رود که برای گذران اوقات فراغت، بازی و تفریح مهیا باشد، به تعبیر دیگر به گونه‌ای باشد که دستیابی به آن به آسانی صورت گیرد. (۱۲)

رضایتمندی: رضایتمندی به عنوان یکی از معیارهای کلیدی سنجش میزان کیفیت محیطی مطرح شد و در چارچوب این اهمیت، کیفیت محیطی مشتمل بر انتقال احساس رفاه و رضایتمندی که به واسطه ویژگی‌های فیزیکی، اجتماعی و یا سمبلیک محیط به کاربران منتقل می‌شود تعریف گردید. در کیفیت محیطی نه تنها به عناصر زیست محیطی و ارزش‌های موجود در آن اشاره دارد بلکه متغیرهای دیگری نظیر امنیت، روابط انسانی و اجتماعی، خصیصه‌های کالبدی و نظایر آن را نیز دربر می‌گیرد. (۱۳) بدین ترتیب از دیدگاه پژوهشگران مختلفی رضایتمندی یک معیار عام برای سنجش میزان مطلوبیت ادراک کیفیت صورت گرفته و از محیط توسط افراد مطرح شده است. گالستر و هسر رضایتمندی را متأثر از طیف وسیعی از شرایط ادراک شده عینی و ذهنی می‌دانند؛ و معتقدند چون رضایتمندی با ادراک مرتبط است، عواملی مانند آمال، تاریخ، ویژگی‌های جمعیتی و موقعیت شغلی روی این ادراک تاثیرگذار هستند. (۱۴)

رضایتمندی پدیده‌ای از قبل موجود نیست که آماده سنجش و اندازه‌گیری باشد، بلکه قضاوت افراد در زمانی خاص و انعکاسی از تجربیات فرد است. رضایتمندی میزان دست‌یابی افراد به اهداف مطلوب است و مبین شکاف بین کیفیت خدمات در ذهن افراد و خدماتی است که افراد دریافت می‌کنند (۱۵) رضایت

در ارزیابی یک پارک پس از بهره‌برداری، نارسایی‌های موجود به عنوان مسئله، طرح و تعریف می‌شوند. این نارسایی‌ها، گاه ناشی از کاستی‌های طرح اولیه بوده، گاه در طی زمان و بهره‌برداری ایجاد شده و گاهی نیز ناشی از تغییر شرایط بیرونی اعم از شرایط محیطی و اجتماعی می‌باشند؛ بنابراین بروز نارسایی‌ها در یک پارک به دلیل وجود عامل پویا و مستمر زمان که تمامی تغییرات در بستر آن صورت می‌گیرد و نیز به سبب وجود نارسایی‌های احتمالی در طرح اولیه، امری ناگزیر می‌باشد. از اینرو نیاز به رفع اینگونه نارسایی‌ها همیشه وجود داشته و هیچ پارکی از آن بی‌نیاز نخواهد بود. رفع نارسایی‌های موجود در یک پارک شهری، اغلب با عنوان «بازطراحی» و یا «باز زنده‌سازی» مطرح می‌شود. (۷) بازطراحی پایدار و اصولی پارک‌های شهری در سالم‌سازی جسم و روح تأثیرات مطلوبی خواهند داشت. هر چقدر بازطراحی همسوتر و هماهنگ‌تر با طرح اولیه و نیازهای مراجعه‌کنندگان باشد، کیفیت فضا به همان نسبت افزایش می‌یابد. کیفیت پارک شهری عبارت است از شرایط اجتماعی-فرهنگی و کالبدی محیط شهری که نشان‌دهنده میزان رضایت یا عدم رضایت شهروندان از آن محیط می‌باشد؛ در واقع یک محیط با کیفیت بالا، حس رفاه و رضایتمندی را به جمعیتی که در آن ساکن‌اند به واسطه ویژگی‌هایی که ممکن است فیزیکی، اجتماعی یا نمادین باشند، منتقل می‌کند. کیفیت زندگی یک مفهوم چند بعدی است و یکی از جنبه‌های مهم آن، وجه زیست محیطی آن است. (۸)

این بعد از این جهت اهمیت دارد که زیست‌پذیری و کیفیت محیط زندگی در شهر، از جمله عوامل اصلی رضایت شهروندان از محل زندگی‌شان به شمار می‌آید. به علاوه، ارتباط تنگاتنگ ویژگی‌های زیست محیطی با موضوع سلامت شهروندان، سبب شده است که نظافت و پاکیزگی محیط، یکی از انتظارات اصلی شهروندان از مدیریت شهری باشد. (۹)

کمیت: سرانه، استاندارد و سهم سرانه برخورداری شهروندان از کاربری‌های شهری است و تعیین سرانه، تعیین یک استاندارد و گام نخستین در یک برنامه ریزی هنجارمند است. نوعی برنامه ریزی معیارمند و قاعده‌مند که معرف برنامه ریزی بر مبنای

شهری (مطالعه موردی: پارک کیو خرم آباد)، برای ارزیابی رضایتمندی بازدیدکنندگان از پارک کیو از پرسش نامه استفاده کردند. پارک کیو یکی از بهترین و زیباترین پارک های شهر خرم آباد است، که به دلیل وجود دریاچه کیو (سراو کیاو)، دارای پتانسیل های بسیار زیادی برای جذب گردشگران داخلی و خارجی می باشد. متغیرهای مورد بررسی در پرسش نامه و اطلاعات بدست آمده براساس مطالعات میدانی شامل: متغیرهای سن، تحصیلات، احساس حضور در پارک، انگیزه حضور مراجعه کنندگان به پارک، عوامل محدودیت مراجعه کردن به پارک، درآمد مراجعه کنندگان به پارک، کیفیت پارک، صورت گرفته است. در بررسی متغیرهای سن و تحصیلات از گروه بندی استفاده شد. گروه بندی سن براساس کمتر از ۲۳ سال، بین ۲۳ تا ۳۳ سال، بین ۳۳ تا ۴۳ سال، بین ۴۳ تا ۵۳ سال و ۵۳ سال به بالا و گروه بندی تحصیلات براساس مقاطع تحصیلی از دیپلم به بالا بوده است. میزان تحصیلات مردان در سطح پایین تری از زنان قرار دارد به طوری که حدود نیمی از مردان تحصیلات دیپلم و زیر دیپلم و حدود نیمی از زنان تحصیلات کارشناسی ارشد و بالاتر دارند. فراوانی سنی مراجعه کنندگان مرد و زن تقریباً مشابه است. در مورد احساس حضور در پارک که شامل: آزادی، خوشحالی و راحتی، فراموشی مشکلات، تعلق به خود، جزئی از طبیعت که بیش از نیمی از مراجعه کنندگان پس از حضور در پارک خوشحالی و راحتی و آزادی را اعلام کرده اند. انگیزه یکی از مهمترین محرک های حضور رساندن در پارک می باشد. انگیزه حضور بازدیدکنندگان از پارک شامل: ورزش، استراحت، با بچه بودن، ملاقات با دیگران، فرار از شهر، در کنار طبیعت بودن است. انگیزه حضور، در مردان و زنان تقریباً مشابه و در کل حدود نیمی از آن را بودن با بچه ها و ملاقات با دیگران تشکیل می دهد.

از عوامل محدود کننده برای مراجعه به پارک می توان به ترتیب به دسترسی، مشکلات زندگی، امکانات پارک، امنیت و تجهیزات ایمنی پارک ها اشاره کرد که حدود ۵۰ درصد از موانع مراجعت به پارک را دسترسی و مشکلات زندگی تشکیل داده است.

درآمد مراجعه کنندگان نشان می دهد که اکثر مراجعه کنندگان به پارک اقشار کم درآمد می باشند و برای بررسی کیفیت پارک

واکنشی عاطفی و ذهنی در برابر محیط است که طی آن فرد نیازهایش را اعلام می کند و وقتی نیازها ارضا شد، احساس شادی و سعادت و رضایت در او به وجود می آید. (۱۶)

پیشینه تحقیق

سرباز و همکاران (۱۳۹۲)، با بررسی عوامل مؤثر بر رضایتمندی افراد از کیفیت پارک های شهر تبریز، دریافتند که میان میزان رضایتمندی افراد از کیفیت خدمات ارائه شده در این پارک ها اختلاف معنی داری وجود دارد که این تفاوت به دلیل تفاوت در نوع خدمات ارائه شده و تفاوت در میزان انتظارات افراد از این پارک است. و پارک های با میزان رضایتمندی بالا به ترتیب شامل پارک های بانوان، شمس، ائل گلی مشروطه و پارک منظره بودند. همچنین نتایج این تحقیق نشان می دهد که عواملی نظیر تعداد دفعات مراجعه به پارک در طول سال، سابقه ی استفاده از پارک، مسافرت به خارج از کشور، استفاده از پارک های شهرهای دیگر، سطح تحصیلات و درآمد خانواده ها، بر میزان رضایت از زندگی تاثیر منفی داشته و بر میانگین رضایت افراد از کیفیت خدمات ارائه شده تاثیر مثبت دارد. (۱۷)

مطالعات مصلی نژاد و مضطرزاده (۱۳۹۷) نیز نشان داد که مؤلفه احساسی تأثیرگذارترین عامل در ارتقا کیفیت فضای شهری بوده است. بر اساس این مطالعه، طراحی فضای سبز و خلق فضاهایی منعطف و چندبعدی می تواند موجب ارتقا کیفیت گردد. همچنین افزایش کیفیات معنایی در طراحی فضاهای سبز و خلق حس مکان برای کاربران (از طریق احداث المان های مفهومی و یا استفاده از عناصر سبز در جداره ها و کفسازی مسیر و ...) برای ارتقاء کیفیت این فضاها در اولویت بعدی خواهد بود. (۱۸)

در پژوهش دیگری که توسط ضرغامپور و قشقایی در سال ۱۴۰۰ با هدف ارزیابی اجتماعی فرد از محیط و بررسی میزان رضایت او از کیفیت فضای سبز انجام شده است، نتایج نشان می دهد که افزایش رضایت از این فضاها موجب افزایش تعاملات افراد در فضاهای سبز و باز شهری می گردد. در حقیقت ارتباط موثر افراد با مکان، تاثیر مستقیم و مثبتی بر افزایش تعاملات آنها با محیط خواهد داشت. (۱۹)

امرابی و همکارانش در سال ۱۳۹۹ نیز در مقاله ای با عنوان ارزیابی میزان رضایتمندی شهروندان از فضاهای سبز درون

۱۱ شاخص و ۲۴ زیر شاخص را مورد بررسی قرار گرفته است.

(۲۰)

جدول ۱- شاخصه های ارزیابی رضایتمندی بازدیدکنندگان از پارک کیو (۲۰)

Table 1. Indicators for Evaluating Visitor Satisfaction at Kiyu Park

شاخص ها	زیر شاخص ها
مبلمان شهری	نیمکت ها، زباله دان ها، تابلوهای راهنما، بوفه های پارک، سنگ فرش، فضای سبز، طراحی فضای سبز، پایه های روشنایی
امکانات فرهنگی	کتابخانه، نمایشگاه، برگزاری مسابقات فرهنگی، آمفی تئاتر، کیوسک فروش مطبوعات
امکانات ورزشی	مجموع زمین های بازی و ورزش، امکانات ورزشی همگانی، امکانات دوچرخه سواری، ورزش های ذهنی
بهداشت	سرویس های بهداشتی
زمان حضور در پارک	حضور شبانه
مکانیابی پارک	مجموع شرایط
دسترسی پارک	نزدیکی و جابه جایی
ایمنی	وسایل بازی
امنیت	تمامی جوانب
تعلق خاطر	المان های بومی
نشانه های تجسمی	الگوها و شخصیت ها

تحقیق در مورد اینکه آیا رابطه معناداری بین فضای سبز (پارکهای محدوده مورد مطالعه) و متغیرهای شاخص های بعد عینی کیفیت زندگی شهری وجود دارد.

همچنین رابطه معناداری بین افزایش فضاهای سبز و افزایش کیفیت ذهنی زندگی در منطقه وجود دارد و مهم ترین عامل شاخص تاثیر گذار فضای سبز (پارک ها) بر کیفیت زندگی منطقه ۱۲ شاخص های مرتبط با کیفیت آموزش می باشد. برای بررسی اثرات فضای سبز (پارک ها) بر بعد عینی کیفیت زندگی از چهار شاخص اصلی استفاده شده است. این شاخص ها که به بررسی عینیت کیفیت زندگی می پردازند عبارتند از: شاخص اشتغال و درآمد، شاخص زیست محیطی، شاخص دسترسی و موقعیتی و شاخص کالبدی (زیرساختها و تأسیسات زیربنایی) می باشند. در این شاخص زیست محیطی از بعد عینی نشان داده شده است که متغیر تأثیر فضای سبز (پارک ها) در منظر شهری و چشم

همچنین نتایج نشان می دهد که بیشترین نارضایتی از وضعیت بهداشتی و فرهنگی می باشد و بیشترین رضایتمندی مربوط به متغیرهای دسترسی به پارک، امنیت و وضعیت مبلمان پارک کیو است. براساس فرضیه تحقیق به نظر می رسد که بازدیدکنندگان از پارک کیو از کیفیت این پارک به صورت کاملاً معنی داری رضایت دارند.

فتح اله دوست در مقاله دیگری با عنوان بررسی تاثیر فضای سبز بر ارتقاء کیفیت زندگی شهری (مطالعه موردی: پارکهای منطقه ۱۲ شهر تهران) در سال ۱۳۹۷، به بررسی و مطالعه وضع موجود پارک های منطقه ۱۲ شهر تهران و تاثیراتی که این پارک ها از نظر شهروندان و ساکنان منطقه بر کیفیت زندگی شهری می گذارند، نسبت به تحلیل رابطه پراکنش فضایی پارک ها در منطقه و تاثیرات آنها در وضعیت کیفیت زندگی ساکنان منطقه در سطوح محله ای، ناحیه ای و منطقه ای اقدام نمود. فرضیه های

انداز مناسب بیشترین میانگین در بین متغیرها می باشد. متغیر وضعیت پارکها و فضاهای سبز از شکل و فرم مناسبی برخوردار هستند کمترین میانگین کسب شده در بین تمامی متغیرهای زیست محیطی را به خود اختصاص داده است. این متغیر و ارزش کسب شده حاصل از آن نشان می دهد که کمترین امتیاز را داشته است و به لحاظ وضع ظاهری فضاهای سبز و میادین و بوستان ها در سطح شهر وضعیت مناسبی ندارند. (۲۱)

جدول ۲- شاخص ها و متغیرهای بعد عینی اثرات فضای سبز (پارک ها) بر کیفیت زندگی (۲۱)

Table 2. Indicators and Variables of the Objective Dimension of the Effects of Green Spaces (Parks) on Quality of Life

متغیرها	شاخص
ایجاد فرصت های شغلی در پارک ها و فضاهای سبز، تاثیر فضای سبز (پارکها) در افزایش قیمت زمین و منازل مسکونی شما، بوجود آمدن فرصت های شغلی برای جوانان به صورت بازارچه های کارآفرینی، بوجود آمدن فرصت های شغلی برای زنان مثل فروش صنایع دستی، مغازه ها و بوفه ها و اغذیه فروشی ها در پارک ها، ایجاد نمایشگاه های متنوع فصلی موقت،	اشتغال و درآمد
مکان یابی پارکها و فضاهای سبز در سطح محلات شهر، میزان و زمان دسترسی به پارکها و فضاهای سبز، تعداد و شمار پارک ها و فضاهای سبز شهری، وضعیت دسترسی و استفاده افراد معلول و ناتوان از فضاهای سبز و پارک ها، فضای لازم و کافی برای قدم زدن در داخل پارک ها و فضاهای سبز، میزان پارک ها و فضاهای سبز نسبت به ساختمان ها و بلوک های مسکونی	دسترسی و موقعیتی
تاثیر فضای سبز (پارکها) در کاهش آلودگی صوتی، تاثیر فضای سبز (پارکها) در کاهش آلودگی هوا، تاثیر فضای سبز (پارکها) در منظر شهری و چشم انداز مناسب، وضعیت پارکها و فضاهای سبز از شکل و فرم مناسبی برخوردار هستند، نما و فضای پارکها و استفاده از رنگهای متنوع برای نقاشی و طراحی تاسیسات و امکانات، منابع و مصالح مقاوم مرتبط با تاسیسات پارک ها و فضاهای سبز، تمیزی و نظافت پارکها به لحاظ دفع زباله،	زیست محیطی
تجهیز پارکها به سرویس بهداشتی مناسب، تجهیز پارک ها به لحاظ نور و روشنایی در هنگام شب، بسیاری از پارک ها و فضاهای سبز و بوستان ها و میادین شهر دارای شرایط و خیمی هستند، برخورداری از نیمکت و آلاچیق برای نشستن، برخورداری از منابع آب آشامیدنی مناسب، برخورداری از فضاهای ورزشی مناسب برای همه گروه ها،	کالبدی (زیرساختها و تاسیسات زیربنایی)

گرفته شده است که بیشتر بر جنبه احساسات و ذهنیت کیفیت زندگی شهروندان اثرگذار است.

این تحقیق به بررسی و تحلیل اثرات فضای سبز (پارک ها) بر کیفیت زندگی می پردازد. برای این بعد نیز چهار شاخص در نظر

جدول ۳- بررسی اثرات فضای سبز (پارک ها) بر کیفیت زندگی شهروندان (۲۱)

Table 3. Examining the Effects of Green Spaces (Parks) on the Quality of Life of Citizens

متغیرها	شاخص
وجود کتابخانه ها و سالن های مطالعه در سطح پارک های شهر، وجود سالن های آمفی تئاتر، تئاتر، سینما در سطح پارک ها و فضاهای سبز، برگزاری کلاس های آموزشی برای کودکان و نوجوانان در موقعیت های مختلف، برگزاری کلاس های تربیتی ترک اعتیاد ..	کیفیت آموزش
احساس امنیت به هنگام قدم زدن در داخل پارک ها، احساس امنیت به هنگام استفاده از وسایل و امکانات پارک، میزان لذت از فضاهای سبز و پارک ها پس از بازگشت، ایجاد امنیت توسط پلیس در پارک ها، وجود افراد شرور و خرابکار در پارک ها	سلامت و امنیت
دوست یابی و برقراری ارتباط با شهروندان در سطح پارکها، نحوه صمیمیت در تعاملاتی که در داخل فضاهای سبز و پارک ها انجام می گیرد، تأثیر فضای سبز (پارک ها) در تداوم پذیری روابط، تأثیر فضای سبز (پارک ها) در همبستگی و انسجام اجتماعی و بین محله ای	سرزندگی و هویت محلی
تأثیر فضای سبز (پارک ها) در کاهش نابرابری های اجتماعی، وضعیت برابری فضاهای سبز در محلات مختلف، برخورد و تعامل شهروندان و ادغام فرهنگ های مختلف و استحاله شدن فرهنگ آن ها و تبدیل به یک فرهنگ مناسب	تعادل اجتماعی

نظر کمی و کیفی متناسب با وسعت فیزیکی شهر و نیازهای جامعه باشد تا سرزندگی را به مناطق مرکزی شهر و پیرامون آن بیاورد و مردم را تشویق به حضور داوطلبانه در فضاهای شهری نماید. (۲۲)

با توجه به مقاله ای با عنوان *Green Space Planning and Health* که شورای شهر همپشایر در انگلستان^۱ در سال ۲۰۱۹ چاپ کرده است بخشی از چارچوب اهداف توسعه پایدار سازمان ملل در مورد فضاهای باز شهری است که باید برای همه افراد جامعه براساس جنسیت، سن و حتی برای افراد کم توان هم قابل استفاده باشد که فضاهای سبز شهری هم شامل می شود. در مطالعات صورت گرفته فضاهای سبز در بسیاری از شهرهای انگلستان از سال ۲۰۰۰ کاهش یافته است. بهداشت عمومی انگلستان توصیه می کند که شهرها باید قابلیت پیاده روی، دسترسی به خدمات، ارتباط با آنها، ایجاد و یا احیا فضاهای سبز و از مسیرهای پیاده روی سبز برخوردار باشند. در منطقه همپشایر فضاهای سبز شهری از کیفیت مناسبی برخوردار نیستند با وجود اینکه فضاهای سبز طبیعی مثل جنگل ها و مراتع

بر اساس یافته های تحقیق، سطح معناداری بین دو متغیر فضای سبز و کیفیت زندگی وجود دارد و هر چه وضعیت فضای سبز در محله ها بیشتر شود کیفیت زندگی نیز بهبود می یابد و برعکس، با کاهش سطح فضای سبز کیفیت زندگی نیز کاهش می یابد. پس می توان نتیجه گرفت محلاتی که به لحاظ فضای سبز در وضعیت مناسب تری قرار دارند به لحاظ کیفیت زندگی نیز دارای جایگاه بهتری می باشند.

علوی و همکارانش در سال ۱۳۹۵ در مقاله ای به نام تحلیلی از وضعیت کمی و کیفی فضای سبز شهری با تأکید بر سنجش رضایتمندی ساکنین شهر نظرآباد، در مورد رابطه کیفیت و کمیت فضای سبز با تأکید بر سنجش رضایتمندی ساکنین با استفاده از پرسشنامه، به این نتیجه رسیده اند که میزان رضایت شهروندان از امنیت و همچنین امکانات و تأسیسات پارکهای شهری و میزان خدمات رفاهی در پارکهای شهر نظرآباد پایین و نامطلوب است. و از سوی دیگر، یکی از عوامل موثر بر رضایتمندی شهروندان از محل سکونت خویش وجود فضاهای سبز و پارکهای شهری با کیفیت است که این فضای سبز باید از

وجود دارند ولی برای بسیاری از کاربران قابل دسترسی نیست. در این مقاله به اهمیت فضاهای سبز شهری و کیفیت آن و دسترسی مناسب و سلامت شهروندان پرداخته می شود. (۲۳)

• استاندارد فضای سبز طبیعی قابل دسترس

مناطق طبیعی ممکن است در دسترس عموم، به ویژه جوامع شهری نباشد. با درک این موضوع، محیط زیست طبیعی انگلستان یک استاندارد برای فضای سبز طبیعی قابل دسترس ایجاد کرده است که به عنوان زمین طبیعی که می تواند زیستگاه بالقوه حیات وحش باشد.

فضای سبز طبیعی باید:

حداقل ۲ هکتار مساحت، حداکثر ۳۰۰ متر (۵ دقیقه پیاده روی) از خانه. / حداقل یک سایت ۲۰ هکتاری قابل دسترس در دو کیلومتری خانه. / یک سایت ۱۰۰ هکتاری قابل دسترس در پنج کیلومتری خانه. / یک سایت ۵۰۰ هکتاری قابل دسترس در ده کیلومتری خانه. / حداقل یک هکتار از منابع طبیعی محلی قانونی به ازای هر هزار جمعیت.

• ارزیابی کیفیت

مواردی که برای ارزیابی کیفیت در نظر گرفته شده شامل:

جدول ۴- ارزیابی کیفیت فضاهای سبز (۲۳)

Table 4. Evaluation of Green Space Quality

توضیحات	حوزه
مسیرها، نقاط دسترسی، کمیت و کیفیت	دسترسی
کمیت و کیفیت زمین های ورزشی، زمین های بازی، فضاهای باز عمومی،	امکانات تفریحی
نیمکت، سطل زباله، سرویس بهداشتی، کافه	امکانات رفاهی
طبیعی (فرم و بافت درختان)، مصنوعی (آثار هنری)	زیبایی شناسی
چشم انداز، جنگل، آب	ویژگی های طبیعی
مناسب برای ورزش، پیاده روی، معاشرت، تماشای حیات وحش	کاربرد فضاهای سبز شهری

• رابطه فضای سبز و سلامت

فضاهای سبز شهری مکان هایی را فراهم می کنند برای دور هم جمع شدن و ملاقات با دیگران و همچنین محیطی برای افرادی که می خواهند به دور از استرس باشند. که هر دو برای سلامت انسان مهم هستند. فضاهای سبز با کیفیت یا امکانات کافی باعث افزایش فعالیت بدنی در کودکان و بزرگسالان می شود. فعالیت بدنی عامل شناخته شده ای برای سلامت جسمی و روانی است. بنابراین حوزه هایی که فعالیت بدنی را ترویج می دهند، تعاملات اجتماعی را از طریق فعالیت های گروهی، رویدادهای اجتماعی سازمان دهی می کنند. این امر حس اجتماعی و کاهش رفتار ضد اجتماعی را از طریق تعامل در یک فضای مشترک تقویت می کند. ترکیبی از فعالیت و تعامل اجتماعی باعث رشد حرکتی و اجتماعی در کودکان خردسال و حفظ سلامت شناختی در بزرگسالان مسن تر می شود. فضای سبز شهری همچنین از

طریق کاهش عوامل استرس زای شهری مانند سر و صدا، گرما، آلودگی بر سلامت جسمی و کیفیت زندگی تأثیر می گذارند. نظر سنجی هایی که در مورد کیفیت فضاهای سبز شهری همپسایر انجام شده است نشان می دهد که افرادی که از این فضاها استفاده می کنند ویژگی هایی مثل جذابیت های زیبایی شناختی و کیفیت فضای سبز، پیاده روی یا دوچرخه سواری تفریحی، فعالیت کودکان و حضور در طبیعت و آرامش آن بسیار قابل توجه است و ویژگی های منفی که بیشتر به آن پرداخته شد شامل نامناسب بودن فضای سبز، احساس نا امنی اجتماعی و احساس شلوغی در فضا است.

مواردی که در بازسازی و احیا فضاهای سبز شهری باید در نظر گرفت که بازدیدکنندگان بیشتری از آن استفاده کنند، شامل: دلیل استفاده از فضاهای سبز شهری، تعادل بین دسترسی و کیفیت فضای سبز، توزیع ناعادلانه فضای سبز، ارتقا کیفیت

فضای سبز، استفاده از جنگل ها، برنامه ریزی برای احداث یا احیا فضای سبز.

برای تشریح مسئله، طبق مقاله یانگ ژانگ و همکارانش، تحت عنوان "کیفیت در کنار کمیت: افزایش رضایت ساکنان محله از طریق ارتقاء فضای سبز" در سال ۲۰۱۷، شواهد نشان می دهد که کیفیت فضای سبز صرف نظر از کمیت آن به طور قابل توجهی به رضایت و رفاه محله کمک می کند. در این مقاله، درک ساکنان از کیفیت و امکانات مفید فضای سبز در رابطه با قابلیت دسترسی و قابلیت استفاده از فضای سبز را بررسی کرده اند. که ارزیابی براساس داده های یک نظر سنجی در دو محله با جمعیت متوسط در شهر هلند، نشان می دهد که از نظر میزان فضای سبز و مشخصات فیزیکی، اجتماعی و جمعیتی مشابه بودند، اما در دسترس بودن و فضاهای سبز قابل استفاده نشان می دهد ساکنان محله با دسترسی بیشتر به فضای سبز و قابلیت استفاده از این فضاها از محله خود رضایت بیشتری دارند. اینگونه تجزیه و تحلیل ها به درک بیشتر چگونگی قابلیت استفاده از فضای سبز و دسترسی به آنها می تواند رضایت مردم محله را افزایش دهد. هنگام بررسی اثرات مفید فضای سبز، اهمیت کیفیت در مقابل کمیت آن بسیار حایز اهمیت است. (۲۴)

سازمان بهداشت جهانی^۱ نیز در سال ۲۰۱۷، مقاله ای با عنوان "فضای سبز شهری: خلاصه ای برای اجرا" منتشر کرده است که در مورد راه حل های اصولی برای افزایش فضاهای سبز شهری و چشم اندازهای طبیعی، رویکردهای جدید و نوآورانه برای افزایش کیفیت محیط های شهری و انعطاف پذیری آن و ترویج سبک زندگی پایدار، بهبود سلامت و رفاه ساکنان شهری ارائه می دهد. فضای سبز شهری جزء زیرساخت های شهری و بخش مهمی از فضاهای باز عمومی یک شهر است و می تواند به عنوان یک محیط ارتقا دهنده سلامت برای همه اعضای جامعه شهری باشد. بنابراین لازم است اطمینان حاصل شود که فضاهای سبز عمومی به راحتی برای همه گروه های جمعیتی قابل دسترسی است و به طور عادلانه در داخل شهر توزیع می شود. (۲۵)

باز طراحی فضاهای سبز شهری اقدامی است که به طور قابل توجهی کیفیت، کمیت و دسترسی به این گونه فضاها را تغییر می دهد. این امر می تواند با ایجاد فضاهای سبز شهری جدید و یا با تغییر ویژگی ها و کارکردهای موجود انجام شود.

یکی از مزایای مداخله در فضای سبز شهری برای گروه های اجتماعی محروم است که اغلب کمترین دسترسی را به فضاهای سبز با کیفیت بالا دارند. جنبه هایی را که باید در هنگام طراحی فضاهای سبز شهری برای به حداکثر رساندن مزایای اجتماعی و بهداشتی در نظر گرفته شود. شامل: برنامه ریزی، طراحی اصولی، رضایت کاربران و ترویج استفاده از فضاهای سبز شهری است.

روش تحقیق

شناخت محدوده مورد مطالعه :

پارک مهرگان در منطقه یک شهرداری تهران در ناحیه ۶ قرار دارد و با مساحت حدود ۱۴ هکتار یکی از برجسته ترین پارک های این منطقه که در سال ۱۳۸۸ تاسیس شده است. با توجه به گستردگی آن که بین خیابان های کنگان، آبادان و علیزاده قرار دارد باعث شده است دسترسی بسیار راحت و سریع به پارک یکی از نقاط قوت آن باشد. کمیت فضای سبز آن نسبت به پارک های منطقه قابل توجه است و جزو وسیع ترین پارک منطقه محسوب می شود.

با توجه به آمار بررسی شده، مدیریت شهری در شهرهای ایران و بطور خاص در شهر تهران، تمرکز زیادی بر مفهوم سرانه فضای سبز شهری داشته و از مفهوم کیفیت فضای سبز و نحوه بهره برداری و همچنین میزان رضایت استفاده کنندگان از پارک تا حد زیادی مغفول مانده است. از سوی دیگر با توجه به هزینه ای که شهرداری برای احداث پارکها و فضای سبز شهری انجام می دهد با نگهداری نامناسب از این فضاها هزینه زیادی از بین می رود. احداث پارک اولین قدم برای بهبود کیفیت محیط شهری است ولی مهم ترین و اصلی ترین قدم نگهداری مناسب و اصولی و کاربردی و حفظ کیفیت آن است که در بعضی از پارکها در سطح تهران به آن توجه نشده است و بازدهی که آن پارک برای

در این پژوهش جهت جمع‌آوری داده‌ها از مطالعات کتابخانه‌ای، روش میدانی و پرسشنامه استفاده شد. در مطالعات کتابخانه‌ای به مطالعات پایه، تکمیلی و تطبیقی تحقیق پرداخته و پرسشنامه به عنوان ابزار جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد. از جمله ابزار گردآوری داده‌ها در تحقیقات علوم رفتاری، مقیاس‌های اندازه‌گیری نگرش است. به طور کلی مقیاس‌ها برای سنجش نگرش‌ها، قضاوت‌ها، عقاید و سایر خصیصه‌هایی که به آسانی قابل اندازه‌گیری نیستند، به کار می‌روند.

یکی از رایج‌ترین مقیاس‌های اندازه‌گیری نگرش، مقیاس لیکرت است. پاسخ‌دهنده، میزان موافقت خود را با هر یک از عبارات در یک مقیاس درجه‌بندی شده که معمولاً از یک تا پنج (یا هفت) درجه است، نشان می‌دهد. سپس پاسخ آزمودنی به هر یک از گویه‌ها از نظر عددی (رتبه) ارزش‌گذاری می‌شود (۲۶).

متغیرهای مورد نظر در این تحقیق با استفاده از طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت بررسی شدند یعنی سؤالات هر یک از متغیرها با پنج گزینه (خیلی زیاد=۵، زیاد=۴، متوسط=۳، خیلی کم=۲ و کم=۱) سنجیده شد و به هر معیار عددی بین ۱ تا ۵ اختصاص یافت. یعنی به گزینه کم عدد ۱ و خیلی زیاد عدد ۵ اختصاص یافت. در نتیجه میانگین‌های حاصل برای هر متغیر عددی بین ۱ تا ۵ می‌باشد.

فاکتورهای مورد بررسی در پژوهش: متغیرهای اصلی این تحقیق، کمیت و کیفیت فضاهای سبز در پارک‌های شهری است. که متغیر کیفیت براساس تقسیم بندی [ای‌ین بنتلی](#)، ۱۹۸۵، که با عنوان پاسخدهندگی مکان‌ها و فضاهای شهری است و بر اساس هفت ویژگی اصلی مورد تحلیل و بررسی قرار خواهد گرفت که شامل نفوذپذیری، گوناگونی، خوانایی، انعطاف‌پذیری، تناسبات بصری، غنای حسی و رنگ تعلق می‌باشند. متغیر کمیت نیز براساس متغیرهایی که قابلیت اندازه‌گیری دارند مانند وسعت پارک، تراکم پوشش گیاهی و تعداد مبلمان پارکی بررسی می‌شود و در آخر رضایتمندی که براساس متغیرهای کمی و کیفی در مورد رضایتمندی کاربران از پارک مهرگان می‌باشد، مورد بررسی قرار خواهد گرفت. (۲۷)

به طور کلی، میزان رضایت افراد از کیفیت زندگی نیز تحت تاثیر متغیرهای مختلف اجتماعی قرار خواهد گرفت که خود شامل دو

محیط اطرافش می‌تواند داشته باشد چشم پوشی شده است. بر همین اساس، با توجه به کمیت پارک مهرگان انتظار می‌رود که از کیفیت مناسبی نیز برخوردار باشد و تعداد استفاده‌کنندگان از پارک در ساعتهای مختلف روز باید متفاوت بوده و در ساعتهای باید شلوغ و پر از هیاهو کودکان و نوجوانان باشد، اما بررسی‌های میدانی نشان می‌دهد که استفاده‌کنندگان محدودی به آن پارک مراجعه می‌کنند و از امکانات آن مجموعه استفاده زیادی نمی‌شود.

این پارک دارای فضاهای مختلفی برای بازی و سرگرمی کودکان و نوجوانان و خانواده‌ها است که با نگهداری نامناسب در طی این سالها باعث شده که جمعیت کمتری نسبت به قبل به این پارک مراجعه کنند و برای بهبود آن هیچ کاری صورت نگرفته است. با توجه به وسعت پارک که مساحت قابل توجهی دارد در روزهای آخر هفته نسبت به بقیه پارکها مراجعه‌کننده خیلی کمتری دارد به طور مثال پارک بوستان نیایش در منطقه ۱ تهران با مساحت حدود ۱۰ هکتار در آخر هفته‌ها میزان استفاده‌کنندگان از پارک بسیار قابل توجه و نگهداری مناسب و کیفیت مطلوب باعث بالا بردن رضایتمندی شهروندان از پارک شده است و پارک برای همه اقشار جامعه با توانایی‌های مختلف قابل استفاده است. در مقابل پارک مهرگان برای همه افراد با توانایی‌های مختلف مناسب نیست و ورودی پارک بوسیله معبرهایی مسدود شده است. پارک دارای تجهیزات اولیه پارکی شامل نیمکت، آلاچیق، پایه چراغ، سطل زباله، وسایل ورزشی و... است که در زمان احداث جانمایی شده اند و نگهداری صورت نگرفته است و تعداد کم آلاچیق از دیگر موارد ضعف این مجموعه است و همچنین کف‌سازی آن به مرور زمان دچار فرسایش شده است و کاشت گیاهان به گونه‌ای است که سایه‌اندازی کمی ایجاد می‌کند و با توجه به وسعت پارک منظر سخت در این پارک بیشتر به چشم می‌آید تا منظر سبز که با طراحی کاشت اصولی می‌توان میکرواقلیم بسیار مناسبی بوجود آورد و با نگهداری درست بتوان از فضاهای مختلف پارک استفاده کرد. مسیرها به درستی تعریف نشده اند و با باز طراحی اصولی می‌توان دسترسی‌های مناسبی در کل پارک ایجاد کرد.

گروه از عوامل فردی و عوامل محیطی خواهد بود. عوامل فردی عمدتاً شامل متغیرهای سن، جنسیت، تحصیلات، شغل، وضعیت اقتصادی و روابط اجتماعی می‌شوند. هر کدام از این گروه‌های جمعیتی دارای انگیزه‌های متفاوتی برای سنجش میزان رضایت خود از زندگی هستند. (۲۸)

جامعه آماری، حجم نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه آماری در این پژوهش کاربران پارک هستند و روش نمونه‌گیری هم به صورت تصادفی و برای محاسبه حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شده است.

$$N = \text{جمعیت آماری}$$

$$T = \text{ضریب اطمینان } ۸۵\% \text{ برابر با } ۱/۹۶$$

$$D = \text{دقت احتمالی مطلوب که نصف فاصله اطمینان است}$$

$$P = \text{فاصله اطمینان در } ۱۰\% \text{ در نظر گرفته شده است، پس دقت احتمالی مطلوب } ۵\% \text{ محاسبه شده است.}$$

روایی و پایایی: روایی اصطلاحی است که به هدفی که پرسشنامه برای تحقق بخشیدن به آن درست شده است، اشاره می‌کند. آزمونی دارای روایی است که برای اندازه‌گیری آنچه مورد نظر است، کافی و مناسب باشد. کاربردی‌ترین و مهمترین روایی، روایی محتوایی است. روایی محتوایی به این مطلب اشاره می‌کند که نمونه سؤال‌های موجود در یک آزمون تا چه حد معرف کل جامعه است. در این تحقیق به منظور سنجش روایی پرسشنامه در مرحله مطالعه مقدماتی، مروری جامع بر ادبیات تحقیق شد و از نظرات اساتید مربوطه نیز استفاده شد که پس از چند مرحله اصلاح و بازنگری از روایی پرسشنامه اطمینان حاصل گردید. آزمون کرونباخ آلفا یا قابلیت اعتماد یا پایایی پرسشنامه، برای آزمون قابلیت اعتماد یا پایایی پرسشنامه‌ای که به صورت طیف لیکرت طراحی شده و جواب‌های آن چند گزینه‌ای می‌باشند، به کار می‌رود (۲۹).

به منظور احتساب پایایی پرسشنامه، پیش آزمون با ۳۰ پرسشنامه انجام گرفت و پایایی با انتخاب مؤلفه‌های مورد نظر، با استفاده از روش آلفای کرونباخ و توسط نرم‌افزار SPSS، با ضریب بالای ۰/۷ تأیید گردید که مقدار خوبی بوده و نشان‌دهنده این مطلب است که پرسشنامه پایایی قابل قبولی را دارا می‌باشد.

بر اساس سایت شهرداری تهران، جمعیت منطقه یک شهر تهران برابر با ۴۹۴ هزار نفر است و طبق فرمول کوکران تعداد پرسشنامه‌ای که توزیع می‌شود برابر با ۳۸۴ پرسشنامه است.

$$n = \frac{N t^2 pq}{N d^2 + t^2 pq}$$

جدول ۵- مقدار آلفای کرونباخ خرده مقیاس‌های پرسشنامه پژوهش

Table 5. Cronbach's Alpha Values for the Subscales of the Research Questionnaire

ردیف	خرده مقیاس	تعداد سوال	آلفای کرونباخ	آلفای کل
۱	کیفیت	۱۸	۰/۸۰۸	۰/۸۹۱
۲	کمیت	۵	۰/۸۱۶	
۳	رضایتمندی	۱۹	۰/۹۲۳	

نتایج

با توجه به تحلیل نتایج پرسشنامه، اکثریت افراد نمونه مرد هستند (۵۱/۳۰ درصد)، همچنین اکثریت افراد نمونه در بازه سنی ۳۰ تا ۴۰ سال (۳۰/۱۶ درصد) و اقلیت در بازه سنی بالاتر از ۶۰ سال هستند (۳/۹۱ درصد). نتایج وضعیت تحصیلات نشان می‌دهد اکثریت افراد نمونه دارای تحصیلات کارشناسی (۳۲/۰۳ درصد) و تنها ۶/۵۱ درصد دارای تحصیلات دکتری هستند. نتایج وضعیت تاهل نشان می‌دهد ۶۵/۳۶ درصد از افراد پاسخ‌دهنده متاهل هستند و درآمد اکثریت افراد زیر ۵ میلیون تومان است (۳۷/۲۴ درصد). شغل ۴۴/۲۷ درصد از افراد آزاد و ۳/۶۵ درصد بیکار هستند. اکثریت افراد نمونه به صورت ماهانه در پارک حضور دارند (۳۶/۲۰ درصد) و تنها ۶/۲۵ درصد از افراد به صورت روزانه در پارک حضور می‌یابند.

نتایج وضعیت تاهل نشان می‌دهد ۶۵/۳۶ درصد از افراد پاسخ‌دهنده متاهل هستند و درآمد اکثریت افراد زیر ۵ میلیون تومان است (۳۷/۲۴ درصد). شغل ۴۴/۲۷ درصد از افراد آزاد و ۳/۶۵ درصد بیکار هستند. اکثریت افراد نمونه به صورت ماهانه در پارک حضور دارند (۳۶/۲۰ درصد) و تنها ۶/۲۵ درصد از افراد به صورت روزانه در پارک حضور می‌یابند.

است که اگر به جای تمامی مشاهدات جامعه میانگین آن قرار داده شود هیچ تغییری در جمع کل داده‌های جامعه ایجاد نمی‌گردد. همچنین بیشینه، بیشترین عدد متغیر در جامعه آماری و کمینه کمترین عدد متغیر در جامعه آماری را نشان می‌دهد. نتایج آمار توصیفی در جدول زیر ارائه شده است.

به منظور شناخت بهتر جامعه مورد پژوهش و آشنایی بیشتر با متغیرهای پژوهش، قبل از تجزیه و تحلیل داده‌های آماری، لازم است این داده‌ها توصیف شوند. بنابراین پیش از آزمون فرضیه‌های تحقیق، آمار توصیفی متغیرهای مورد استفاده در تحقیق مورد بررسی قرار گرفت. میانگین به عنوان یکی از پارامترهای مرکزی، نشان دهنده ی مرکز ثقل جامعه بوده و به عبارتی مبین این امر

جدول ۶- میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

Table 6. Mean and Standard Deviation of Research Variables

عامل	میانگین	انحراف معیار	کمترین	بیشترین	چولگی	کشیدگی
کیفیت	۴/۱۴۲۲	۰/۵۲۶۵۷	۱/۸۰	۵	-۰/۴۶۲	۰/۹۶۶
کمیّت	۴/۱۲۲۷	۰/۴۲۰۰۷	۲/۶۱	۵	-۰/۱۶۶	۰/۳۶۴
رضایتمندی	۲/۸۶۱۶	۰/۵۹۷۸۱	۱	۱	۰/۱۵۱	۰/۳۳۶

برای سنجش میزان اهمیت کیفیت فضاهای پارک های شهری در رضایتمندی از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده می‌شود. بدین صورت که با توجه به طیف لیکرت پنج گزینه ای پرسشنامه که به صورت خیلی کم (۱)، کم (۲)، متوسط (۳)، زیاد (۴) و خیلی زیاد (۵) می‌باشد، برای مقایسه از عدد متوسط (۳) استفاده می‌نماییم. سوالات ۱ تا ۱۸ را به کیفیت فضاهای پارکهای شهری اختصاص داده شده است. آزمون فرضیه‌ها به شرح زیر است:

H_0 : میانگین نمره اهمیت کیفیت برابر ۳ است.

H_1 : میانگین نمره اهمیت کیفیت برابر ۳ نیست.

با توجه به جدول بالا ملاحظه می‌شود میانگین پاسخ افراد به شاخص کیفیت برابر ۴/۱۴۲، برای شاخص کمیّت برابر ۴/۱۲۲ و برای شاخص رضایتمندی برابر ۲/۸۶۱ می‌باشد. همچنین مقادیر چولگی و کشیدگی همگی در بازه +۲ تا -۲ می‌باشند که نشان از نرمال بودن داده‌ها است.

آمار استنباطی

بررسی میزان اهمیت کیفیت فضاهای پارک های شهری در رضایتمندی

جدول ۷- مقایسه میانگین نمره اهمیت کیفیت فضاهای پارک های شهری

Table 7. Comparison of the Mean Importance Scores of Urban Park Space Quality

متغیر	میانگین	آماره t	درجه آزادی	سطح معنی داری
کیفیت	۴/۱۴۲	۴۲/۵۰۶	۳۸۳	<۰/۰۰۱

بررسی میزان اهمیت کمیّت فضاهای پارک های شهری در رضایتمندی

برای سنجش میزان اهمیت کمیّت فضاهای پارک های شهری از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده می‌شود. سوالات ۱۹ تا ۲۳ را به کمیّت فضاهای پارکهای شهری اختصاص داده شده است.

با توجه به جدول فوق، ملاحظه می‌شود سطح معنی داری آزمون مقایسه میانگین نمره اهمیت کیفیت فضای سبز با عدد سه کمتر از ۰/۰۵ است. همچنین نمره میزان اهمیت کیفیت برابر ۴/۱۴۲ بدست آمده است. نتایج نشان دهنده این است که کیفیت فضاهای سبز شهری در رضایتمندی از نظر افراد اهمیت زیادی دارد.

میانگین نمره اهمیت کمیت برابر ۳ است. H_0 : میانگین نمره اهمیت کمیت برابر ۳ نیست. H_1 :

جدول ۸- مقایسه میانگین نمره اهمیت کمیت فضاهای پارک های شهری

Table 8. Comparison of the Mean Importance Scores of Urban Park Space Quantity

متغیر	میانگین	آماره t	درجه آزادی	سطح معنی داری
کمیت	۴/۱۲۳	۵۲/۳۷	۳۸۳	<۰/۰۰۱

بررسی میزان رضایتمندی از فضای پارک مهرگان برای سنجش میزان رضایتمندی از پارک مهرگان از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده می‌شود. سوالات ۲۴ تا ۴۲ را به رضایتمندی از فضای پارک مهرگان اختصاص داده شده است.

H_0 : میانگین نمره رضایتمندی برابر ۳ است.

H_1 : میانگین نمره رضایتمندی برابر ۳ نیست.

با توجه به جدول فوق، سطح معنی داری آزمون مقایسه میانگین نمره اهمیت کمیت فضای سبز با عدد سه کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد همچنین میانگین برابر ۴/۱۲۳ است. نتایج نشان دهنده این است که کمیت فضاهای پارک های شهری از نظر افراد اهمیت زیادی دارد.

جدول ۹- مقایسه میانگین نمره رضایتمندی از فضای پارک مهرگان

Table 9. Comparison of the average satisfaction score of the Mehrgan Park space

متغیر	میانگین	آماره t	درجه آزادی	سطح معنی داری
رضایتمندی	۲/۸۶۲	-۴/۵۳۸	۳۸۳	<۰/۰۰۱

مربوطه در تلاش برای بالا بردن سرانه فضای سبز هستند در کنار آن برای کیفیت فضای سبز هم باید تلاش شود تا مشاهده رضایتمندی کاربران از پارک های شهری باشیم.

براساس مطالعات و تحقیقات انجام شده در این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که علاوه بر افزایش سرانه فضای سبز که بسیار حائز اهمیت است به کیفیت آن هم باید توجه شود چون اگر فقط هدف بالابردن سرانه فضای سبز باشد ولی به کیفیت توجهی نشود به مرور زمان آن فضا به فضای مرده شهری و بدون استفاده تبدیل می‌شود که اثرات جبران ناپذیری در پی دارد.

در این پژوهش متغیرهایی که باعث بهبود کیفیت پارک می‌شوند شامل: نفوذپذیری، گوناگونی، خوانایی، انعطاف پذیری، تناسبات بصری، غنای حسی و رنگ تعلق مورد بررسی قرار گرفت و براساس آن پرسشنامه ای مطرح شد و نتایج به دست آمده از پرسشنامه حاکی از آن است کاربران از کیفیت پارک ناراضی هستند و همین عوامل باعث شده است که پارک پویایی کافی در ساعات مختلف شبانه روز نداشته باشد. ریز متغیرهایی که باعث نارضایتی از پارک می‌شود شامل: برآورده نشدن نیاز کاربران از

با توجه به جدول فوق، سطح معنی داری آزمون مقایسه میانگین نمره رضایتمندی از فضای سبز پارک مهرگان با عدد سه کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد. همچنین میانگین نمره رضایتمندی کمتر از ۳ می‌باشد که نشان دهنده این است که رضایتمندی از فضای سبز پارک مهرگان در سطح پایینی است.

بحث و نتیجه گیری

براساس بررسی های صورت گرفته افرادی که در این نظر سنجی شرکت کرده اند تعداد زن و مرد تقریباً برابر است و پاسخ دهندگان در رده سنی ۳۰ تا ۴۰ سال هستند که بیشتر آنها در آمد زیر ۵ میلیون تو مان دارند و حداقل دارای مدرک کارشناسی هستند و اغلب افراد به صورت ماهانه به پارک مراجعه می‌کنند و کسانی که به صورت روزانه از پارک استفاده می‌کنند بسیار کم هستند.

نتایج حاصل از پرسشنامه نشان می‌دهد که برای کاربران کیفیت و کمیت پارک به یک میزان اهمیت دارد و رابطه مستقیمی بین کیفیت و کمیت فضای سبز است و همان طور که سازمان های

3. Pakzad, Jahanshah. (2002). "Urban Environment Quality: A Delayed Demand of Citizens." *Urban Management Quarterly*, 9(1). (In Persian)
4. Soltani Fard, Hadi, Saberi Karizi, Zahra. (2018). "Examining the Effects of Configuration on the Spatial Quality of Urban Parks in Mashhad (Case Study: Parks of Mashhad City)." *Urban Studies Quarterly*, 7(27): 27-40. (In Persian)
5. Rahimi, Ali, Abbasian, Fatemeh (2023). "Evaluation of the Quantitative and Qualitative Status of Parks and Urban Green Spaces in District 1 of Tehran Metropolis." *Geography and Human Relations*, 5(4): 189-210. (In Persian)
6. Hasanpour, Parastoo, Sayyah Nia, Romina, and Esmaeilzadeh, Hasan. (2020). "Evaluation of the Ecological Structure of Urban Green Spaces with a Landscape Approach (Case Study: District 22 of Tehran City)." *Environmental Sciences Quarterly*, 18(1): 187-202. (In Persian)
7. Jafari, Mahnaz, Hatami Khanaqahi, Tohid, and Bagheri, Farhad. (2022). "Evaluation of Factors Influencing the Presence in Urban Parks." *Second International Conference on Architecture, Civil Engineering, Urban Planning, Environment, and Horizons of Islamic Art in the Second Step of the Revolution, Tabriz, January 2022*. (In Persian)
8. Bagheri, Vaheedeh; Rezaei Ajabi, Vaheedeh. (2015). "Redesigning Urban Parks Inspired by the Physical Elements of the Persian Garden." *International Conference on Humans,*

کاربری های موجود در پارک مهرگان (مانند رستوران، نمازخانه و سریس بهداشتی)، نبود امنیت لازم برای تردد امن در ساعت های مختلف شبانه روز، نبود تابلوهای راهنما در پارک، مناسب نبودن پارک برای استفاده معلولین و افراد توانخواه و یا استفاده از کالسکه، مشخص نبودن مسیر پیاده روی و دوچرخه سواری، نامناسب بودن شیب موجود در پارک برای فعالیتهای مختلف، ایمن نبودن وسایل بازی و ورزشی موجود در پارک و جانمایی نامناسب آن، نگهداری نامناسب از فضای سبز، کفپوش و مصالح به کار رفته و مبلمان پارک و مشخص نبودن ورودی پارک است. در مقالات و پژوهش های قبلی مواردی که باعث عدم رضایتمندی کاربران از فضاهای سبز شهری بودند شامل: مبلمان شهری، امکانات فرهنگی و ورزشی و تفریحی، مکانیابی و دسترسی پارک، ایمنی و امنیت و زمان حضور در پارک، ورودی خوانا با حس دعوت کنندگی، وجود تابلو و علائم راهنما و کیفیت دسترسی ها یعنی وجود مسیرهای مناسب جهت سواره و پیاده، پوشش کف و جداره مناسب و ... است. (۳۰)، (۳۱)، (۳۲)، (۳۳) و (۳۴) با توجه به اطلاعات به دست آمده می توان نتیجه گرفت که بعضی موارد در اکثر فضاهای سبز شهری مشترک است که در زمان احداث یا بازطراحی باید به آن پرداخته شود. بنابراین بر اساس نتایج حاصل شده از این پژوهش می توان این گونه جمع بندی نمود که برای احداث فضاهای سبز شهری علاوه بر سرانه فضای سبز، کیفیت آن اهمیت داشته و هر دو این عوامل در کنار یکدیگر بر افزایش رضایتمندی افراد بسیار مهم و حائز اهمیت است. همه این عوامل باعث بوجود آمدن فضای سبز مطلوب و در نهایت ارتقاء کیفیت زندگی شهروندان خواهد شد.

References

1. Qashqaei, Reza, Mansourian, Elham (2021), "Influential Factors on Improving the Quality of Urban Green Spaces (Case Study: Sidewalks of Yasuj City)." *Geography and Human Relations*, 4(3): 50-64. (In Persian)
2. Golkar, Kourosh. (2001). "Constituent Elements of Urban Design Quality." *Sofeh*, 11(32): 38-65. (In Persian)

- Subjective Elements on the Sense of 'Privacy' in Architectural Space." *Journal of Art and Civilization of the East*, 10(38): 17-28. (In Persian)
15. Nazarian, Shirin, Chaghajardi, Iman, and Jalilian, Laya. (2019). "Analyzing the Effects of Influential Environments on Tourist Satisfaction in Isfahan City." *Quarterly Journal of Geography (Regional Planning)*, 9(39): 845-862. (In Persian)
 16. Ghorousi, Saideh; and Motlaq, Mohammad Hassan Shams al-Din. (2019). "Examining the Relationship Between Living Environment Quality and Life Satisfaction in Neighborhoods (A Study of Residents in the Neighborhoods of Kerman City)." *Iranian Social Studies*, 12(4): 67-88. (In Persian)
 17. Sarbaz, Ameneh, and Hayati, Babollah. (2013). "Examining the Factors Affecting Visitor Satisfaction with the Quality of Services Provided in Parks of Tabriz City." *First National Conference on Strategies for Developing Green Spaces in Tabriz Metropolis*, May. (In Persian)
 18. Moslehi Nejad, Ali, and Moztarzadeh, Hamed. (2018). "Determining the Principles of Green Space Design Effective in Enhancing the Quality of Urban Spaces (Case Study: The Eastern Sidewalk of Azadi Boulevard Between Gas Circle and Moshkin Fam Street in Shiraz City)." *Scientific and Research Quarterly of Urban Research and Planning*, 9(32): 175-184. (In Persian)
 19. Zarehampour Boyerahmadi, Valiollah, Qashqaei, Reza. (2021). "The Integration of Green Space in the Social Interactions of Residents in Yasuj City." *Geography and Human Relations*, 2(4): 19-34. (In Persian)
 - Architecture, Urban Development, Tabriz, Iran. (In Persian)
 9. Kamali, Raheleh, Sahraei Nejad, Nasim, Mousavi Fatemi, Seyyed Hossein. (2021). "Designing the Environment of Urban Parks with a CPTED Approach Aimed at Enhancing the Sense of Security in the Islamabad Neighborhood, District 2 of Tehran City." *Sustainability, Development, and Environment Quarterly*, 2(1): 43-60. (In Persian)
 10. Darskhan, Rasool, Pashachini, Hadi. "Site Selection and Analysis of Green Space Distribution with a Spatial Justice Approach (Case Study: Tabriz Metropolis)." *Geography and Environmental Studies Quarterly*, 9(36): 7-20. (In Persian)
 11. Public Health England, (2020) Improving access to greenspace. A new review for 2020
 12. Lotfi, Sediqeh; Mahdi, Ali, and Mohammadi Pour, Saber. (2013). "Examining the Distribution, Standards, and Calculation of Urban Green Space Per Capita Based on Bahram Soltani's Model (Case Study: District One of Qom City)." *Geography and Urban-Regional Planning*, 4(10): 1-18. (In Persian)
 13. Hosseinzadeh Delbar, Karim, Rasoulzadeh, Zahra, and Mohammadi Khani, Hadi. (2020). "Measuring the Level of Satisfaction with Urban Environment Quality from the Citizens' Perspective (Case Study: District 5 of Tabriz Metropolis)." *Quarterly Journal of Urban and Rural Studies*, 1(1): 1-15. (In Persian)
 14. Jafarpour Hadi Kiyashari, Reza, Kabali, Mohammad Hadi, and Shahcheraghi, Azadeh. (2022). "Analyzing the Impact of Objective and

- Behavioral Sciences*. Agah Publishing: Tehran. (In Persian)
27. Bentley, Ian, et al. (2003). *Responsive Environments: A Manual for Designers*. Translated by Mostafa Behzadfar. Iran University of Science and Technology Press: Tehran. (In Persian)
 28. Badrafshan, M. (2015). *An Introduction to the Tourism Industry*. Mahkameh Publishing: Tehran. (In Persian)
 29. Hekak, Seyedeh Mansoureh, Fathi Ashtiani, Ali, and Farahani, Hojjatollah. (2021). "Examining the Validity and Reliability of the Persian Version of the Attention Style Questionnaire." *Psychological Quarterly*, 9(4): 106-121. (In Persian)
 30. Bakhtiari Mehr, Fatemeh, and Bayat, Abbas. (2023). "Examining the Quality of Urban Green Spaces Based on Citizens' Satisfaction (Case Study: Baghershahr)." 21st National Conference on Urban Planning, Architecture, Civil Engineering, and Environment, January 1, 2024, Tehran. (In Persian)
 31. Barati, Nasser; and Kakavand, Elham. (2013). "Comparative Assessment of Urban Living Environment Quality with Emphasis on Citizens' Mental Image (Case Study: Qazvin City)." *Journal of Fine Arts - Architecture and Urban Planning*, 18(3): 25-32. (In Persian)
 32. Parsa, Shaghayegh; and Samavati Pour, Niloufar. (2020). "Developing Per Capita Urban Green Space Based on Enhancing Bahram Soltani's Model (Case Study: Tehran City)." Second Conference on Urban Management, Urban Planning, and Architecture with a Focus on Urban Economics and
 20. Amraei, Mahtab; and Ghorbani Sepehr, Arash. (2020). "Evaluating the Level of Citizens' Satisfaction with Urban Green Spaces (Case Study: Kiyu Park in Khorramabad)." Seventh National Conference on Applied Research in Civil Engineering, Architecture, and Urban Management, K.N. Toosi University of Technology, Tehran. (In Persian)
 21. Fathollahdoost, Maryam. (2018). "Examining the Impact of Green Spaces on Enhancing Urban Quality of Life: A Case Study of Parks in District 12 of Tehran." First Conference on Examining Challenges and Providing Innovative Solutions for Urban Management, February 19, 2019, Tehran, Iran. (In Persian)
 22. Alavi, Seyyed Ali; Ghorousi, Alireza; Shahrokhifar, Zeinab; and Nasiri Majd, Saeed. (2016). "An Analysis of the Quantitative and Qualitative Status of Urban Green Spaces with Emphasis on Measuring Residents' Satisfaction in Nazarabad City." *Sustainable Architecture and Urban Planning*, 4(2): 31-42. (In Persian)
 23. Hampshire county council, (2019). *Green Space Planning and Health: Research Summary*
 24. Zhang, Yang, Van den Berg, Agnes E., Van Dijk, Terry and Weitkamp, Gerd. (2017). *Quality over Quantity: Contribution of Urban Green Space to Neighborhood Satisfaction*. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 14(5): 535-548. (In Persian)
 25. WHO. (2017). *Urban green spaces: a brief for action*.
 26. Sarmad, Zahra, and Bazargan Harandi, Abbas. (2011). *Research Methods in*

34. Nasser, Maryam, and Mohammadi, Asghar. (2016). "Evaluating the Level of Citizens' Satisfaction with the Quality of Urban Parks (Case Study: Parks of Ahar City)." *Urban Management Studies*, 8(2): 43-56. (In Persian)
33. Alimardani, Masoud; Mahdinejad, Jamal al-Din; and Afhami, Talieh. (2015). "Quality Growth of Urban Space to Enhance Social Interactions (Case Study: Ahmadabad Street, Mashhad)." *Specialized Journal of Applied Arts*, 4(7): 5-14. (In Persian)
- Development, July 15, 2020, Tehran. (In Persian)